

Рецензия

От: доц. д-р Атанас Димитров Георгиев
Катедра Икономика и управление по отрасли, Стопански факултет,
СУ „Св. Климент Охридски“
Научна специалност 3.8. Икономика, „Икономика и управление по
отрасли – енергетика“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен
„доктор“ по направление 3.3 Политически науки (Сравнителна
политология) във Философския факултет на СУ „Св. Климент
Охридски“.

Основание за представяне на становището: Заповед на Ректора на СУ „Св.
Климент Охридски“ за определяне на състав на научно жури.

Автор на дисертационния труд: Иван-Петър Живков Йовчев

Тема на дисертационния труд: **Национален интерес в контекста на
Европейската енергийна политика: Сравнителен анализ на
правителствените програми на седем държави-членки на ЕС в
периодите 2007-2009 г. и 2016-2019 г.**

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал в докторантура към катедра „Политология“ във
Философския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ по професионално направление
3.3 Политически науки (Сравнителна политология) съгласно решение на ФС на
Философския факултет и заповед на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“.

Докторантът е отчислен с право на защита. Дисертационният труд е обсъден на
16.11.2020 г. на Разширен катедрен съвет на катедра „Политология“ при СУ „Свети
Климент Охридски“, Философски факултет. Научен ръководител е проф. д-р Румяна
Коларова.

Иван-Петър Живков Йовчев е магистър (LL.M.) по „Енергийно и климатично
право“ от Университета на Грьонинген, Нидерландия. Преди това е завършил
бакалавърската програма „Международно и европейско право“ в същия университет.

Докторантът има професионален опит и като Адвокатски сътрудник в България, като асистент в Университета на Грьонинген, както и в организирането на обучения и събития за енергийния бизнес в България

Докторантът владее английски език, и португалски език и ползва испански и руски език.

От личните си наблюдения към неговата работа – като организатор на събития и редактор, мога да споделя отлични лични впечатления към неговия сериозен подход към изследователската работа.

2. Обща характеристика на дисертацията

Предложената за защита дисертация е с общ обем 303 страници и се състои от въведение, три тематични глави, заключение (пета глава) и списък на използваната литература. Към основния текст има и 4 приложения. Библиографията включва 481 източника на чужд език и 40 източника на български език. В изложението са използвани 37 фигури и 31 таблици.

Авторефератът (с обем 43 стр.) коректно отразява съдържанието на дисертационния труд и обобщава научните му приноси. Посочени са 5 самостоятелни публикации на докторанта по темата на дисертацията.

Авторът на дисертацията поставя основния си фокус на анализа върху националния интерес на държавите-членки на ЕС по отношение на енергийната политика. Сред основните цели, които той дефинира, са:

- да идентифицира проблем, предмет и обект чрез анализ на съществуващата теория и знанието до момента спрямо темата и обекта на настоящия труд, като същевременно представи съдържанието на академичните дебати и основните развития спрямо темата;
- формулиране и тестване на хипотези, свързани с изследването;
- представяне и комуникиране на резултатите от изследването, както и обобщаване и комуникиране на новото знание.

Дефинирането на целите в абстрактен формат има своите предимства – по отношение на свободата на изследвателя в по-нататъшните му действия, но

същевременно описването на по-конкретни цели би било по-добро от гледна точка на представянето на дисертацията.

Представените стъпки от изследването в автореферата дават по-точна представа за изследователския път:

1 – Идентифициране, събиране и подготвяне на приложимите правителствените програми на седемте държави-членки за 2007-2009 г. и 2016-2019 г.;

2 – Идентифициране на релевантния контекст, в който енергийната политика на отделните държави-членки се развива;

2 – Извършване на анализ на съдържанието на разделите определящи енергийната политика от правителствените програми за двата периода с цел идентификация на националния интерес на всяка държава-членка;

3 – Извеждане на заключения по отношение националния интерес на всяка отделна държава-членка за отделните периоди;

5 – Осъществяване на сравнителен анализ на националния интерес, както между самите държави-членки, така и между двата периода на анализ;

6 – Извеждане на заключения от реализирания сравнителен анализ.

Основната изследователска хипотеза на дисертанта е, че с еволюцията и развитието на Европейската енергийната политика, националните интереси в енергийната политика на отделните държави-членки ще бъдат подложени на натиск да се сближат и хармонизират. Във връзка с изследователската хипотеза са формулирани и изследователските въпроси, свързани с дефиниране на националния интерес в енергийната политика, водещите теми при определяне на националния интерес, както и други въпроси, свързани с отношенията между държавите-членки и времевия обхват на изследването.

Обект на изследването са правителствените програми на седем държави-членки на ЕС: Австрия, България, Ирландия, Литва, Нидерландия, Португалия и Финландия в два отделни периода: 2007-2009 г. и 2016-2019 г. Изборът на държавите и периодите е аргументиран и обоснован, като ограниченията са по-различен обхват са свързани с ограничения по отношение на достъпността на информацията и други фактори.

Като предмет на изследването е дефиниран националният интерес в енергийната политика на отделните държави-членки за двата периода, както той е представен в правителствените програми. Дисертантът аргументира коректно и ограниченията, които се определят от този обхват.

Избраната методология за изследването включва два основни метода за анализ. Първият метод е качествен анализ на съдържанието, приложен върху правителствените програми – чрез него е идентифициран националният интерес. Вторият метод е сравнителен анализ на националния интерес.

Авторът е избрал и шест вида индикатори, чрез които да се установи и разбере по-конкретно националният интерес. Те са разделени на две групи: първостепенни и второстепенни. Първостепенните са принципи (principles), политически насоки (policy lines), мерки (measures) и цели. Второстепенните са препратки към документи и към институции.

Представянето на отделните глави от изложението (2, 3, 4) в автореферата е коректно и отразява етапите от изследването на докторанта. Съдържанието следва изцяло поставените цели и задачи.

В заключението на дисертацията авторът коректно отразява стъпките от своето изследване и логиката на отделните етапи от изследването.

Коректно е посочено, че изследването има географски и времеви ограничения, породени от характера на енергийните политики и достъпността на информацията, свързана с отделните държави.

Избраният метод за анализ е дескриптивен сравнителен анализ на казуси, с три цели:

- 1) да бъде идентифициран националният интерес и да бъдат идентифицирани приликите, разликите и сходните теми от национално значение между седемте държави-членки за първия период;
- 2) идентифициране на приликите, разликите и сходните теми за втория период;
- 3) сравнение на резултатите от двата анализа.

В резултат от извършения анализ, един от основните изводи на автора е, че Европейската енергийна политика има ефект върху развитието на националните енергийни политики, но този ефект е ограничен.

Един от основните изводи за енергийната политика на България е, че за всички държави-членки освен нея (в рамките на настоящия анализ), ВЕИ представляват начин за гарантиране на енергийна сигурност. За разлика от това, те не са част от българската енергийна политика и националния интерес.

В тази връзка, в предварителната защита на дисертационния труд си струва да се дискутира въпросът доколко, според извършения анализ, европейската енергийна политика е „обща“ и „единна“ доколко е „комбинация от национални политики“. Както и въпросът доколко националните енергийни политики се превъплъщават в реалните действия на националните правителства, когато се вземат конкретните решения за следване на един или друг приоритет в енергийните им отрасли.

3. Основни приноси

Основните приноси на дисертацията, според техния характер, са:

Научно-приложни приноси:

- Изготвена е методика за идентифициране и сравнение на националния интерес в енергийната политика на държави-членки на ЕС, въз основа на правителствените им програми;
- Дисертационният труд допринася за разбирането на националните енергийни политики в контекста на общата европейска политика в сектор енергетика и идентифицира потенциални фактори, влияещи на националния интерес в първите.

Практико-приложни приноси:

- Базирайки се на изготвената методика, е проведен анализ на съдържанието върху правителствените програми на седем държави-членки на ЕС, чийто резултат е идентифицирането на националния им интерес в енергийните им политики. Установени са направлението на националния интерес и темите от национално значение;
- Въз основа на резултатите от анализа на съдържанието е получена основа за сравнителен анализ, която позволява проследяване на посоката на развитие на националния интерес между седемте държави-членки в два ключови периода за Европейската енергийна политика: 2007-2009 г. и 2016-2019 г.

Критични бележки:

- Използваната научна литература е основно на английски език, като включва и официални документи. Същевременно, използваната литература на български език е почти изцяло формирана от нормативни източници, без да отчита някои от българските публикации по темата за енергийната политика;
- Добре е резултати от изследването да бъдат публикувани и в издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация.
- Финалният текст би спечелил от изчистване на печатни грешки.

4. Заключение

Предложената за защита дисертация „Национален интерес в контекста на Европейската енергийна политика: Сравнителен анализ на правителствените програми на седем държави-членки на ЕС в периодите 2007-2009 г. и 2016-2019 г.” на докторанта Иван-Петър Живков Йовчев е изключително актуална и с несъмнена научна и научно-приложна стойност и отговаря напълно на изискванията на **Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ**, а докторантът покрива **националните изисквания за придобиване на ОНС „Доктор“**. Това ми дава основание, след прегледа на дисертационния труд, автореферата, резултатите и приносите, да предложа на членовете на Научното жури да присъдят на Иван-Петър Живков Йовчев образователната и научна степен „Доктор“ по направление 3.3 Политически науки (Сравнителна политология).

София, 02.03.2021 г.

Изготвил:

/ доц. д-р Атанас Георгиев /